

Шмаленко Юлія Іванівна
Матвієнків Світлана Миколаївна

Законодавче врегулювання медійної сфери в Україні як важливий крок країни до вступу в ЄС

УДК 32.019.51
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-spec.20>

Шмаленко Юлія Іванівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри соціології
Національного університету
«Одеська юридична академія»
вул. Академічна, 2,
Одеса, Україна

Матвієнків Світлана Миколаївна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних інститутів
та процесів Прикарпатського
національного університету
імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57,
Івано-Франківськ, Україна

Для України євроінтеграційний шлях є актуальним і навіть доленосним, сучасні безпекові виклики, зокрема в інформаційній сфері, є питанням виживання держави та існування нації. Метою статті є дослідження проблем законодавчого врегулювання медійної сфери в Україні, що є важливою передумовою вступу України до ЄС. У статті, використовуючи низку методів (історичний, описовий, соціологічний, аналізу та синтезу), досліджено проблеми, які постають на шляху до євроінтеграції України, зокрема в частині приведення медійного законодавства до стандартів Європейського Союзу, проаналізовано історію законотворчого процесу врегулювання медійної сфери України.

Однією з вимог для вступу України до ЄС є прийняття нового Закону «Про медіа», обговорення якого триває останні два роки. Широкомасштабне вторгнення РФ при скорило євроінтеграційні процеси в Україні. Україна, отримавши статус кандидата Європейського Союзу у червні 2022 року, почала більш активно впроваджувати євроінтеграційні реформи, зокрема, у медіапросторі. У серпні 2022 року парламентом було ухвалено в першому читанні законопроект «Про медіа» № 2693-д.

Новий законопроект «Про медіа» має певні проблемні аспекти та на етапі обговорення критикувався низкою українських політиків та експертів. З огляду на застереження експертів щодо збільшення повноважень Національної ради з питань телебачення та радіомовлення, новий законопроект передбачає низку прозорих регулюючих процедур: спрощуються процедурні питання діяльності Національної ради, стає більш зрозумілою і справедливою система санкцій, спрощується та стає прозорою процедура отримання дозвільних документів, регулюванню підлягають онлайн-медіа, реєстрація яких буде добровільною.

Законопроект «Про медіа» жодним чином не передбачає зменшення квот на українську мову в ефірі та послаблень обмежень на російський культурний продукт. Остання редакція законопроекту «Про медіа» захищає національні інтереси України в медійній сфері: забороняє медіа держави-окупанта, передбачає механізм боротьби з ворожими ОТТ-сервісами та запроваджує на законодавчому рівні процедуру формування «чорних списків».

Прийняття Закону «Про медіа» очікується найближчим часом, що сприятиме створенню комплексної правової бази для ефективного регулювання медіапростору. Новий Закон «Про медіа» відповідає викликам сьогодення та є медійною дорожньою картою на шляху України до ЄС.

Ключові слова: європейський вибір України, євроінтеграційні реформи, медійне законодавство, масмедіа, медіапростір, національна безпека.

Вступ. Україна висловила зацікавленість вступу до Європейського Союзу невдовзі після проголошення незалежності у 1991 році. Це була зовнішньополітична переорієнтація, яка відкривала нові перспективи для співпраці із західними країнами та була спрямована на модернізацію та соціально-економічний розвиток країни. Україна загалом визначилася та окреслила свою позицію щодо процесів загальноєвропейської інтеграції: стратегічною метою є входження до європейських та євроатлантичних організацій з пріоритетним вступом до Європейського Союзу. Європейський вибір України зумовлений передусім довготерміновими національними інтересами [17, с. 19].

У 2014 році відносини між ЄС та Україною були інституціоналізовані шляхом укладання Угоди про асоціацію. Угода є документом, який передбачав узгодження українських законів та політики з досягненнями ЄС через законодавче та нормативне наближення, включаючи складні механізми для забезпечення одноманітного тлумачення та ефективного здійснення відповідного законодавства ЄС. З 2014 року було проведено низку

реформ, що зближують Україну та ЄС, сприяють поглибленню політичних зв'язків, міцнішим економічним зв'язкам і повазі до спільних цінностей. Обов'язки, які має Україна на шляху до Євросоюзу, передбачають ухвалення нового Закону «Про медіа», який сприятиме посиленню юридичного захисту на інформаційному фронті.

Все це зумовлює необхідність наукового дослідження й обґрунтування значення законодавчого врегулювання медійної сфери у сучасній Україні.

Мета та завдання. Метою статті є дослідження проблем законодавчого врегулювання медійної сфери в Україні як важливої передумови до вступу України в Європейське Співтовариство. Досягнення поставленої мети пов'язане з вирішенням таких основних завдань: дослідити всі необхідні передумови на шляху до європейської інтеграції України, зокрема в частині приведення медійного законодавства до європейських стандартів, обґрунтувати роль масмедіа як головного посередника в комунікації між владою і суспільством, проаналізувати законотворчий процес врегулювання медійної сфери України як крок до вступу в ЄС.

Методи дослідження. Застосовано низку методів: історичний, описовий, соціологічний, аналізу та синтезу. Методологічною основою дослідження стали виступи-обговорення в ЗМІ під час прийняття законопроекту «Про медіа» відомих політиків, державних службовців, медійних експертів: О. Герасим'юк, Є. Кравчук, О. Стефанішиної, Т. Шевченка, К. М'ясникової, О. Ткаченка та ін.

Результати. Попри складну політичну ситуацію, викликану воєнною агресією з боку російської федерації, Україна чітко визначила свій європейський шлях, поступово та наполегливо докладає всіх зусиль для вступу до Європейського Союзу. Вже через чотири дні після повномасштабного російського воєнного вторгнення в Україну, 28 лютого 2022 року, Президент Володимир Зеленський підтвердив євроінтеграційний вибір України та підписав заяву на членство України в ЄС. Питання вступу України до Європейського Союзу завжди було політично чутливим для європейських політиків. Під час обговорення деякі країни-члени висловлювали занепокоєння щодо спроможності України стати повноцінним членом Європейського Співтовариства [20]. Проте 17 червня 2022 року Єврокомісія оприлюднила висновки за заявками на вступ до ЄС України, Молдови та Грузії, рекомендувавши надати першим двом статус кандидата, Грузії – європейську перспективу [24]. Слід зазначити, що Молдова та Грузія теж є колишніми радянськими республіками із замороженими конфліктами, вони також підписали угоди про асоціацію з ЄС і разом з Україною оголосили себе «асоційованим тріо» в травні 2021 року, об'єднаними своїми прагненнями до членства.

23 червня 2022 року глави держав та урядів Європейського Союзу підтримали висновок Єврокомісії та ухвалили рішення щодо надання Україні статусу країни-кандидата на входження до ЄС [21]. Фактично рішення Європейської ради щодо надання Україні статусу кандидата в ЄС є історичним моментом та вирішальним кроком на шляху до Європейського Співтовариства. Надавши статус кандидата Україні в умовах кризи, лідери ЄС подали сигнал із реальними та глибокими наслідками. Це символічно в той час, коли Україні потрібно, щоб Європа зайняла позицію від її імені, але це також принесе справжню та тривалу фінансову та структурну підтримку Україні в її прагненні до членства. Це те зобов'язання, яке зараз потрібне Україні [23].

В українському політикумі висловлюють сподівання, що процес вступу України до ЄС буде швидким та максимально відкритим. Вже у липні 2022 року, за даними соціологічного дослідження щодо геополітичних орієнтацій жителів України, 96% респондентів висловилися «за» вступ до ЄС [1].

Україні статус кандидата наданий без умов, проте має бути виконано низку рекомендацій

Єврокомісії. Загалом, умови набуття членства передбачають, що Україна має відповідати Копенгагенським критеріям: мати стабільні інститути, які гарантують демократію, дотримуватися принципів верховенства закону, прав людини, поважати та захищати меншини. Для того щоб уникнути «підвішеного» стану країни-кандидата, в якому опинилися деякі європейські країни-кандидати, Україна має продемонструвати дієві заходи та справжні реформи, що відповідають європейським стандартам. Пріоритетна орієнтація України на інтеграцію до ЄС має супроводжуватися широкою програмою заходів із всебічного входження до європейського соціокультурного простору, відкритістю країни не тільки до економічних інвестицій, але й до культурних та інформаційних інвестицій [16, с. 133].

В умовах воєнної агресії та інформаційної війни, розв'язаної РФ, одним із найактуальніших завдань України є ухвалення Закону «Про медіа», що законодавчо закріпить фактичну відповідність Копенгагенським критеріям членства в ЄС. Законодавче врегулювання в галузі медіа стосується базових прав і свобод людини, говорить про наявність вільних медіа, плюралізму доступу до інформації, свідчить про відповідність Копенгагенським критеріям членства. Нині медійна сфера в Україні регулюється законами, прийнятими у 1993–2006 роках, які є застарілими та не відповідають сучасному рівню технологічного медійного розвитку, а деякі форми існування ЗМІ навіть перебувають поза правовим полем. Слід зазначити, що значення масмедіа для суспільства і функціонування держави полягає в інформуванні людей щодо різних питань життєдіяльності, що зумовлено потребою забезпечення стабільності влади. Сьогодні вкрай важливою є роль ЗМІ як головного посередника в діалозі між владою і суспільством, між різними соціально-політичними силами [9, с. 994]. Тому нагальним питанням є дослідження рівня довіри з боку населення до інформації, яку поширюють різні медіаресурси.

За даними Київського міжнародного інституту соціології, до російсько-української війни у січні 2022 року українським ЗМІ довіряли 32% громадян, а не довіряли – 39%. Водночас російським ЗМІ довіряли 3% українців, а не довіряли – 79%. Баланс довіри-недовіри щодо українських ЗМІ становив 7%. Порівняно з груднем 2020 року рівень довіри зріс на два пункти. Російським ЗМІ довіряли 3% респондентів за балансу 75%. Порівняно з груднем 2020 року значущих змін у 2021-му не було. У всіх регіонах більшість опитуваних не довіряла російським ЗМІ [3].

Після початку повномасштабного воєнного вторгнення РФ на територію України виник великий попит на отримання повної інформації з боку українського суспільства. Так, завдяки різним медіаресурсам населення постійно відстежує інформацію

про перебіг подій на фронті, цікавиться офіційними заявами представників влади та отримує повідомлення про повітряну тривогу. За даними опитування ОПОРИ, проведеного у травні 2022 року, найбільшу довіру українці мають до телебачення (60,5%), соціальних мереж (майже 54% опитаних) та Інтернету без врахування соціальних мереж (майже 49%). Трохи менше довіри українці висловлюють радію (34%) та друкованим ЗМІ (23%). Не довіряють жодному з джерел інформації близько 5% опитаних [10].

Національна суспільна телерадіокомпанія України у травні 2022 року під час повномасштабної війни зробила замовлення Gradus Research Company на проведення дослідження медіапростору України. Згідно з отриманими результатами, 91% громадян України повідомили, що знають про спільний марафон новин українських телеканалів та 75% опитуваних довіряють йому як джерелу інформації. Майже половина українців (46%) дивляться марафон «Єдині новини» на телеканалі «1+1», ще 29% – на телеканалі «ICTV», 24% – на «Україна 24» і 19% – на телеканалі «Україна». Загалом 77% усіх респондентів отримують інформацію із соціальних мереж, 60% – з інтернет-сайтів. 42% дивляться загальнонаціональне телебачення, 37% дізнаються про події від друзів, родичів, знайомих, колег. 16% громадян переглядають місцеве, регіональне телебачення, 13% – слухають радіо [22]. Як можна побачити із результатів проведених досліджень, населення отримує інформацію як із традиційних ЗМІ, так і через різноманітні інтернет-ресурси. До недавнього часу традиційні засоби масової інформації (газети, телебачення та радіо) займали домінуючу позицію в поширенні інформації і, відповідно, у можливості впливати на зміст політичного порядку денного. Хоча Інтернет та соціальні мережі дозволяють громадськості обмінюватися інформацією, традиційні засоби масової інформації, як і раніше, відіграють роль посередника. Сучасні технології та соціальні мережі створили нові медіасистеми, які здатні формувати політичний дискурс та порядок денний [25]. Діяльність онлайн-медіа поки що не отримала належного законодавчого регулювання. Цю прогалину має заповнити новий Закон «Про медіа».

Регулювання, яке пропонується Законом «Про медіа», повністю узгоджується з відповідними директивами Європейського Співтовариства. Варто зауважити, що законопроект «Про медіа», прийняття якого є необхідним для євроінтеграції України, перебуває на розгляді законодавців вже понад два роки. Вперше законопроект зареєстрували у парламенті 27 грудня 2019 року під номером 2693. У травні 2020 року Верховна Рада відправила його на повторне перше читання. Майже два роки медійний законопроект неодноразово доопрацьовувався профільним комітетом з питань

гуманітарної та інформаційної політики. Нарешті, 23 серпня 2022 року остання редакція законопроекту «Про медіа» № 2693-д була підтримана комітетом і 30 серпня 2022 року Верховна Рада у першому читанні підтримала новий закон [12]. Новий акт є комплексним документом, що прийде на зміну кільком медійним законам. Експерти зазначають, що законопроект «Про медіа» має один із найвищих показників відповідності серед євроінтеграційних законів: редакція першого читання від 2020 року відповідає європейським вимогам на 85% і була схвалена представництвом ЄС, дипломатичними представництвами Швеції, Канади та інших країн [6]. Одним із зобов'язань України в межах угоди про асоціацію з ЄС є ухвалення законодавства про медіа, яке враховує вимоги Директиви № 1808/2018/ЄС [18], упорядковує українське законодавство відповідно до рекомендацій експертів Ради Європи та наближає його до правової бази Євросоюзу [13].

Ще однією з вимог для вступу України до Європейського Союзу є наближення нового Закону «Про медіа» до Директиви про аудіовізуальні медіапослуги [19]. Ця Директива передбачає: обмеження поширення шкідливого контенту, зокрема що стосується дітей, поступове підвищення доступності медіасервісів для осіб з інвалідністю, регулювання платформ спільного доступу до відео, гарантування права на відповідь у разі поширення про особу недостовірних фактів, посилення незалежності та автономності регуляторного органу у сфері аудіовізуальних медіа, зобов'язання держави просувати та вживати заходів із розвитку навичок медіаграмотності, заохочення співрегулювання та сприяння саморегулюванню медіа через кодекси поведінки тощо [4].

На думку Ольги Герасим'юк, Голови Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, в Україні вистачить політичної волі для проведення реформи медійного законодавства в частині його адаптації до європейських норм [2]. Тарас Шевченко, заступник Міністра культури та інформаційної політики України з питань європейської інтеграції, наголосив, що Україна має реагувати на нові виклики інформаційної війни, що ведеться з боку країни-агресора, та мусить мати юридичні засоби захисту на інформаційному фронті. Тому законопроект «Про медіа» має розділ, який дає змогу зупиняти поширення незаконного контенту [15].

Законопроект «Про медіа» пропонує запровадити регуляцію онлайн-медіа. Насамперед ідеться про діяльність блогерів та різних онлайн-платформ (YouTube, Netflix) та соціальних мереж (Facebook, Twitter, Instagram, TikTok). Окремою новелою законопроекту «Про медіа» є поява розділу, присвяченого мовленню громад (community media). Йдеться про аналог європейського тре-

тього сектору мовлення, який існує паралельно із суспільним та комерційним [8].

Олександр Ткаченко, Міністр культури та інформаційної політики, вважає, що український Закон «Про медіа» містить низку новел, що робить його більш сучасним та прогресивним, а також відрізняє від європейського медійного законодавства. Однією з новаторських новел законопроекту «Про медіа» є запровадження процедури спільного регулювання – залучення представників медіаспільноти до участі у врегулюванні важливих питань спільно з Національною радою з питань телебачення і радіомовлення і МКІП. Законопроект містить новелу, присвячену російській агресії, що відповідає викликам сьогодення [14]. У новому законопроекті «Про медіа» вводяться норми, які дозволяють у законний спосіб, не через рішення судів, а користуючись законом, боронити український інформаційний простір від агресії з боку росії. Новий закон «Про медіа», як ніколи на часі на шляху до євроінтеграції України. Медійний ландшафт суттєво змінився: з'явився потужний Інтернет, багато соціальних мереж, стрімінгових сервісів. Все це потребує впорядкування, що допоможе подвоїти зусилля у боротьбі з російськими фейками та дезінформацією. Всі телеканали та інші медіаресурси походженням з держави-агресора будуть заборонені [11].

В окремому розділі законопроекту «Про медіа» вперше на законодавчому рівні вводяться обмеження, пов'язані зі збройною агресією. Йдеться про деталізовану процедуру блокування OTT-сервісів і сервісів провайдерів держави-агресора, а також контенту лінійних каналів держави-агресора на платформах спільного доступу до відео. Нарешті передбачена чітка процедура формування «чорних списків» російських акторів, співаків та інших діячів культури (цією місією зараз займається Служба безпеки України). Законопроект «Про медіа» дає право Національній раді з питань телебачення і радіомовлення звертатись до міжнародних платформ щодо видалення чи обмеження трансляції відеоканалів держав-агресорів. Також законопроектом врегульовується термін дії згаданих обмежень, які триватимуть ще упродовж п'яти років після скасування статусу держави-агресора [5].

Представництво ЄС в Україні висловлює підтримку планам щодо прийняття нового Закону «Про медіа». У разі позитивних висновків Єврокомісії щодо нового медійного законопроекту у жовтні 2022 року є сподівання підтримки Закону «Про медіа» Верховною Радою у другому читанні загалом.

Висновки. У складній геополітичній ситуації України, яка перебуває на перехресті стратегічних інтересів великих держав, необхідно вибудувати свою орієнтовану тільки на власні інтереси політику, що сприятиме тому, що Україна зможе стати

впливовим фактором створення механізму оптимальної моделі безпеки Європи XXI сторіччя, від чого залежить перспектива геополітичного, а значить і міжнародного становища держави [17, с. 20].

Нині Україна має справжню перспективу посісти гідне місце у європейській родині. На цьому етапі в умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну європейська перспектива України є найкращим способом підтримати демократію відповідно до європейських цінностей та інтересів. Робота над законопроектом «Про медіа» стане основою для швидкого і цілісного виконання умов Європейського Союзу в медійній частині й дорожньою картою для впровадження необхідних швидких змін. Новий закон про медіа має створити єдину послідовну та комплексну правову базу, яка призведе до ефективного регульованого медіасередовища [7]. Прийняття нового Закону «Про медіа» є на часі та вкрай важливе для наступних кроків на шляху України до ЄС.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Геополітичні орієнтації жителів України: результати телефонного опитування, проведеного 06–20 липня 2022 року. Пресреліз підготовлений заступником директора КМІС Антоном Грушецьким. 29.07.2022. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1125&page=1&t=3> (дата звернення: 24.08.2022).
2. Герасим'юк О. Законопроект про медіа не регулює діяльності журналістів та не блокує блогерів. 02.08.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3542041-zakonoprojekt-pro-media-ne-reguluedialnosti-zurnalistiv-ta-ne-blokue-blogeriv-gerasimuk.html> (дата звернення: 10.09.2022).
3. Динаміка довіри соціальним інституціям протягом 2020–2021 років: результати телефонного опитування. 26.01.2022. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1093&page=1> (дата звернення: 10.09.2022).
4. Експерти обговорили оновлений законопроект «Про медіа», який має стати ще одним кроком до вступу України в ЄС. 02 серпня 2022. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/experts-discussed-the-updated-draft-law-on-media-which-should-be-another-step-towards-ukraine-s-accession-to-the-eu> (дата звернення: 11.09.2022).
5. Законопроект «Про медіа» урегулює обмеження ретрансляції російських каналів. 02 серпня 2022. URL: <https://detector.media/rinok/article/201518/2022-08-02-zakonoprojekt-pro-media-uregulovuiie-obmezhenya-retranslyatsii-rosiyskykhanaliv/> (дата звернення: 08.09.2022).
6. Кравчук Євгенія. Рада має ухвалити закон про медіа восени. 02.08.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3541927-rada-mae-uhvaliti-zakon-pro-media-voseni-deputatka.html> (дата звернення: 10.09.2022).
7. Крок до вступу України в ЄС. Експерти обговорили оновлений законопроект про медіа. 03.08.2022. URL: <https://www.nrada.gov.ua/krok-do-vstupu-ukrayiny-v-yes-eksperty-obgovoryly-onovlenyj-zakonoprojekt-pro-media/> (дата звернення: 05.09.2022).

8. М'ясникова Катерина, НАМ: Законопроект «Про медіа» уніфікує регулювання медіаіндустрії. 09 вересня 2022. URL: <https://detector.media/infospace/article/202571/2022-09-09-kateryna-myasnykova-nam-zakonoproiekt-pro-media-unifikuie-regulyuvannya-mediaindustrii/> (дата звернення: 10.09.2022).

9. Матвієнків С.М. Регіональні медіа: дефініція поняття та особливості функціонування в умовах російсько-української війни 2022 року. Російсько-українська війна (2014–2022 рр.): історичні, політичні, культурно-освітні, релігійні, економічні та правові аспекти : наукова монографія. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2022. 1436 с.

10. Медіаспоживання українців в умовах повномасштабної війни. Опитування ОПОРИ. 01 червня 2022. URL: https://www.oporua.org/report/polit_ad/24068-mediaspzhivannia-ukrayintsiv-v-umovakh-rovnomasshtabnoyi-viini-opituvannia-opori (дата звернення: 20.08.2022).

11. Проєкт Закону «Про медіа»: основні новації. 02 серпня 2022. URL: <https://www.mkip.gov.ua/news/7476.html> (дата звернення: 12.09.2022).

12. Проєкт Закону про медіа 2693-д від 02.07.2020. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69353 (дата звернення: 12.09.2022).

13. Стефанішина Ольга. Новий закон про медіа має закріпити відповідність Копенгагенським критеріям членства в ЄС. 02.08.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3541977-uhvalenna-zakonu-pro-media-zakripit-vidpovidnist-ukraini-kopengagenskim-kriteriam-clenstva-v-es-stefanisina.html> (дата звернення: 20.08.2022).

14. Ткаченко О. Законопроект про медіа зазнав суттєвих змін – фактично він буде перевнесений у Раду. 18.08.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3553313-tkachenko-zakonoproiekt-pro-media-zaznav-suttevih-zmin-fakticno-vin-bude-perevnesenij-v-radu.html> (дата звернення: 10.09.2022).

15. Шевченко Тарас. Новий закон про медіа. 22.07.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3534538-novij-zakon-pro-media-u-mkip-rozpovili-pro-osoblivosti-i-jmovirni-termini-uhvalenna.html> (дата звернення: 07.09.2022).

16. Шмаленко Ю.І. Європейський вибір як ключовий геополітичний пріоритет України. *Актуальні проблеми політики* : збірник наукових праць. Одеса : Астропринт, 2007, № 30, С. 131–136.

17. Шмаленко Ю.І. Перспективи інтеграції України до Нової Європи. *Бористен*, 2006, № 12 (186), С. 19–20.

18. Directive (EU) 2018/1808 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 amending Directive 2010/13/EU on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive) in view of changing market realities. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj> (дата звернення: 07.09.2022).

19. Directive 2010/13/EU of the European Parliament and of the Council of 10 March 2010 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services. 18/12/2018.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj> (дата звернення: 07.09.2022).

20. Dorina Baltag. Ukraine's EU membership: still some way off. 3rd March 2022. URL: <https://socialeurope.eu/ukraines-eu-membership-still-some-way-off> (дата звернення: 08.09.2022).

21. European Council conclusions on Ukraine, the membership applications of Ukraine, the Republic of Moldova and Georgia, Western Balkans and external relations, 23 June 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/23/european-council-conclusions-on-ukraine-the-membership-applications-of-ukraine-the-republic-of-moldova-and-georgia-western-balkans-and-external-relations-23-june-2022/> (дата звернення: 07.09.2022).

22. Gradus Research Company. Скринінг українського суспільства протягом повномасштабної війни. 2-й етап. Травень 2022 р. URL: <https://www.nrada.gov.ua/75-ukrayintsiv-doviryayut-telemarafonu-yedyni-novyny-doslidzhennya-gradus-research-company/> (дата звернення: 10.09.2022).

23. Marie-Eve Bélanger. Why Ukraine's EU candidate status is far from just a symbolic gesture. June 27th, 2022. URL: <https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2022/06/27/why-ukraines-eu-candidate-status-is-far-from-just-a-symbolic-gesture/> (дата звернення: 05.09.2022).

24. Read-out of the College meeting / EC press conference by EC President Ursula von der LEYEN and Commissioner Olivér VÁRHELYI on the EU membership applications by Ukraine, Moldova and Georgia. 17 June 2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_22_3822 (дата звернення: 07.09.2022).

25. Shmalenko Iuliia, Yeftieni Natalia, Semenets-Orlova Inna. Impact of Social Media Influencers on Public Policy and Political Discourse. In: *International Conference on Social Science, Psychology and Legal Regulation (SPL 2021)*. Atlantis Press, 2021. P. 88–93.

REFERENCES:

1. Hrushetskyi, Anton (2022). Heopolitychni orientatsii zhyteliv Ukrainy: rezultaty telefonnoho opytuvannia, provedenoho 06–20 lypnia 2022 roku. Presreliz KMIS . Retrieved from: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1125&page=1&t=3> [in Ukrainian].

2. Herasymiuk, O. (2022). Zakonoproiekt pro media ne rehuliuie diialnosti zhurnalistiv ta ne blokuie bloheriv. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3542041-zakonoproiekt-pro-media-ne-regulue-dialnosti-zhurnalistiv-ta-ne-blokuie-bloheriv-gerasimuk.html> [in Ukrainian].

3. Dynamika doviry sotsialnym instytutsiam protiahom 2020–2021 rokiv: rezultaty telefonnoho opytuvannia. (2022). Retrieved from: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1093&page=1> [in Ukrainian].

4. Eksperty obhovoryly onovleni zakonoproiekt «Pro media», yaki maie staty shche odnym krokom do vstupu Ukrainy v YeS. (2022) Retrieved from: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/experts-discussed-the-updated-draft-law-on-media-which-should-be-another-step-towards-ukraine-s-accession-to-the-eu> [in Ukrainian].

5. Zakonoproiekt «Pro media» urehulovuie obmezhenia retransliatsii rosiiskyykh kanaliv.

(2022). Retrieved from: <https://detector.media/rinok/article/201518/2022-08-02-zakonoproiekt-pro-media-uregulovui-obmezheniya-retranslyatsii-rosiyskykh-kanaliv/> [in Ukrainian].

6. Kravchuk, Yevheniia. (2022). Rada maie ukhvalyty zakon pro media voseny. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3541927-rada-mae-uhvaliti-zakon-pro-media-voseni-deputatka.html> [in Ukrainian].

7. Krok do vstupu Ukrainy v YeS. Eksperty obhovoryly onovlenyi zakonoproiekt pro media. (2022). Retrieved from: <https://www.nrada.gov.ua/krok-do-vstupu-ukrayiny-v-yes-eksperty-obgovoryly-onovlenyj-zakonoproiekt-pro-media/> [in Ukrainian].

8. Miasnykova Kateryna, NAM: Zakonoproiekt «Pro media» unifikui rehulivannia mediaindustrii. (2022). Retrieved from: <https://detector.media/infospace/article/202571/2022-09-09-kateryna-miasnykova-nam-zakonoproiekt-pro-media-unifikui-regulyuvannya-mediaindustrii/> [in Ukrainian].

9. Matviienkiv, S.M. (2022). Rehionalni media: definitsiia poniattia ta osoblyvosti funktsionuvannia v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny 2022 roku. Rosiisko-ukrainska viina (2014–2022 rr.): istorychni, politychni, kulturno-osvitni, relihiini, ekonomichni ta pravovi aspekty: naukova monohrafiia. Ryha, Latviia: “Baltija Publishing”. 1436 p. [in Ukrainian].

10. Mediaspozhyvannia ukraintziv v umovakh povnomasshtabnoi viiny. Opytuvannia OPORY. (2022). Retrieved from: https://www.oporua.org/report/polit_ad/24068-mediaspozhyvannia-ukrayintziv-v-umovakh-povnomasshtabnoi-viini-opituvannia-opori [in Ukrainian].

11. Proiekt Zakonu «Pro media»: osnovni novatsii. (2022). Retrieved from: <https://www.mkip.gov.ua/news/7476.html> [in Ukrainian].

12. Proiekt Zakonu pro media 2693-d vid 02.07.2020. Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69353 [in Ukrainian].

13. Stefanishyna, Olha. (2022). Novyi zakon pro media maie zakripyty vidpovidnist Kopenhenskym kryteriiam chlenstva v YeS. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3541977-uhvalenna-zakonu-pro-media-zakripit-vidpovidnist-ukraini-kopengagenskim-kriteriiam-clenstva-v-es-stefanisina.html> [in Ukrainian].

14. Tkachenko, O. (2022). Zakonoproiekt pro media zaznav suttievkykh zmin – faktychno vin bude perevnesenyi v Radu. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3553313-tkachenko-zakonoproiekt-pro-media-zaznav-suttevih-zmin-faktychno-vin-bude-perevnesenij-v-radu.html> [in Ukrainian].

15. Shevchenko, Taras. (2022). Novyi zakon pro media. 22.07.2022. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3534538-novij-zakon-pro-media-u-mkip-rozpovili-pro-osoblivosti-i-jmovirni-termi-uhvalenna.html> [in Ukrainian].

16. Shmalenko, Yu.I. (2007). Yevropeyskyi vybir yak kliuchovy heopolitychnyi priorytet Ukrainy. Aktualni problemy polityky: Zb. nauk. prats. Odesa: Astroprynt, 2007, № 30, P. 131–136 [in Ukrainian].

17. Shmalenko, Yu.I. (2006) Perspektyvy intehratsii Ukrainy do Novoi Yevropy. Borysten, 2006, № 12 (186), P. 19–20 [in Ukrainian].

18. Directive (EU) 2018/1808 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 amending Directive 2010/13/EU on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive) in view of changing market realities. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj>.

19. Directive 2010/13/EU of the European Parliament and of the Council of 10 March 2010 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services. 18/12/2018. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>.

20. Dorina, Baltag. (2022). Ukraine's EU membership: still some way off. 3rd March 2022. Retrieved from: <https://socialeurope.eu/ukraines-eu-membership-still-some-way-off>.

21. European Council conclusions on Ukraine, the membership applications of Ukraine, the Republic of Moldova and Georgia, Western Balkans and external relations, 23 June 2022. Retrieved from: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/23/european-council-conclusions-on-ukraine-the-membership-applications-of-ukraine-the-republic-of-moldova-and-georgia-western-balkans-and-external-relations-23-june-2022/>.

22. Gradus Research Company. (2022). Skrynih ukrainskoho suspilstva protiahom povnomasshtabnoi viiny. 2-y etap. Traven 2022 r. Retrieved from: <https://www.nrada.gov.ua/75-ukrayintziv-doviryayut-telemarafonu-yedyni-novyny-doslidzhennya-gradus-research-company/> [in Ukrainian].

23. Marie-Eve Bélanger. (2022) Why Ukraine's EU candidate status is far from just a symbolic gesture. June 27th, 2022. Retrieved from: <https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2022/06/27/why-ukraines-eu-candidate-status-is-far-from-just-a-symbolic-gesture/>.

24. Read-out of the College meeting / EC press conference by EC President Ursula von der LEYEN and Commissioner Olivér VÁRHELYI on the EU membership applications by Ukraine, Moldova and Georgia. 17 June 2022. Retrieved from: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_22_3822.

25. Shmalenko, I., Yeftieni, N., & Semenets-Orlova, I. (2021, December). Impact of Social Media Influencers on Public Policy and Political Discourse. In *International Conference on Social Science, Psychology and Legal Regulation (SPL 2021)* (pp. 88–93). Atlantis Press.

Legislative regulation of the media sphere in Ukraine as important step for Ukraine to join the EU

Shmalenko Iuliia Ivanivna

Ph.D. in Political Science,
Associate Professor at the Department
of Sociology
National University "Odesa Law Academy"
Akademichna str., 2,
Odesa, Ukraine

Matviienkiv Svitlana Mykolaivna

Ph.D. in Political Science,
Associate Professor at the Department
of Political Institutes and Processes
Vasyl Stefanyk Precarpathian National
University
Shevchenko str., 57,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

For Ukraine, the European integration path is relevant and even fateful, modern security challenges, in particular in the information sphere, are a matter of the survival of the state and nation existence. The aim of the paper is to study the problems of legislative regulation of the media sphere in Ukraine, which is an important prerequisite for Ukraine's join the EU. The paper, using a number of methods (historical, descriptive, sociological, analysis and synthesis), investigates the problems that arise on the way to the European integration of Ukraine, in particular in terms of bringing media legislation to the standards of the European Union, analyzes the history of the law-making process of regulating the media sphere of Ukraine.

One of the requirements for Ukraine's accession to the EU is the adoption of a new law "On Media", the discussion of which has been ongoing for the past two years. The large-scale invasion of the Russian Federation accelerated the European integration processes in Ukraine. Having received the status of a candidate for the European Union in June 2022, Ukraine began to more actively implement European integration reforms, in particular, in the media space. In August 2022, the parliament adopted the draft Law "On media" No. 2693-d in the first reading.

The new media draft Law "On Media" has certain problematic aspects and was criticized by a number of Ukrainian politicians and experts at the discussion stage. Taking into account experts' warnings about increasing the powers of the National Council on Television and Radio Broadcasting, the new draft law provides for a number of transparent regulatory procedures: procedural issues of the National Council's activities are simplified, the sanctions system becomes clearer and fairer, the procedure for obtaining permits is simplified and more transparent, online media are subject to regulation, whose registration will be voluntary.

The draft Law "On Media" in no way provides for the reduction of quotas for the Ukrainian language on the air and relaxation of restrictions on Russian cultural products. The latest version of the draft Law "On Media" protects Ukraine's national interests in the media sphere: it bans the media of the occupying state, provides a mechanism for combating hostile OTT services, and introduces the procedure for forming "black lists" at the legislative level.

The adoption of the law "On Media" is expected in the near future, which will contribute to the creation of a comprehensive legal framework for effective regulation of the media space. The new Law "On Media" meets today's challenges and is a media road map on Ukraine's path to the EU.

Key words: European choice of Ukraine, European integration reforms, media legislation, mass media, media space, national security.